

Hva er en alkoholpolitisk handlingsplan

Kommunen har etter alkoholloven §1-7d plikt til å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan¹. I 2004 la departementet til grunn at den alkoholpolitiske handlingsplanen skal være et sentralt instrument for å sikre helhetlig behandling av alkoholpolitiske spørsmål². Det er et underliggende premiss at planen må tas opp til vurdering etter hvert kommunevalg, som betyr at den skal behandles av hvert kommunestyre. Det ble anbefalt at de retningslinjene kommunene ønsker å legge til grunn for innvilgelse av salgs- og skjenkebevillinger tas inn i den alkoholpolitiske handlingsplanen, alternativt i en rusmiddelpolitisk handlingsplan eller i en bredere folkehelseplan.

Stortinget behandlet endringer i alkoholloven i 2015³. Her finner vi føringer knyttet til alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger. Hovedregelen er at alle bevillingshavere må søke om fornyet bevilling innen bevillingsperiodens utløp. Kommunen kan etter at endringen trådte i kraft i 2016 beslutte at ingen av bevillingene skal opphøre eller fastsette nærmere retningslinjer for hvilke bevillinger det må søkes om fornyelse for eller hvilke bevillinger som skal løpe videre. For å kunne benytte seg av unntaket må kommunen foreta en gjennomgang av alkoholpolitikken og vurdere bevillingspolitikken etter at det nye kommunestyret har tiltrådt. Kommune kan som et alternativ til fornyelse endre eksisterende vilkår eller fastsette nye vilkår.

Det ble spesielt påpekt viktigheten av at kommunen gjør en vurdering av hvordan bevillingspolitikken bør være utformet, og at unntak fra kravet om fornyelse av salgs og skjenkebevillingene må være et bevisst valg med basis i den alkoholpolitikk og folkehelsepolitikk kommunen ønsker å føre (§1-6). En kan således slå fast at det er en forventning om at kommunale retningslinjer/forskrifter skal vurderes bredere enn det som knytter seg til regler for salg og skjenking alene.

Ulike planbegreper

Over tid finner vi at alkohollovspørsmål knyttes til ulike planbeskrivelser. Dette speiler i større grad utviklingen av hvilken rolle ulike planer har i kommunenes strategi, enn lovgivers intensjoner. Intensjonen om å fremme en helhetlig rusmiddelpolitisk strategi ligger fast. For kommunen er det flere «helheter» som skal ivaretas. Rusmiddelrelaterte problemer knyttes til grunnlagsdokumentet for planstrategien og har en naturlig plass i kommuneplanens samfunnsdel og folkehelseplan. Problematikken hører også hjemme i planer for helse- og omsorg, velferd, oppvekst, kultur, bolig og ikke minst en plan for rus- og psykisk helse.

Lovgivers intensjon

Uavhengig av kommunale valg i sin planstrategi gir alkoholloven et tydelig krav om at det skal foreligge en alkoholpolitisk handlingsplan til grunn for vurderinger av alkoholpolitiske retningslinjer, og at det ligger en tydelig intensjon om at kommunen utreder en plan som beskriver helheten i det rusmiddelpolitiske arbeidet, med vekt på folkehelseperspektivet. Lovgivers intensjon kan også leses ut av alkohollovens formålsparagraf om «å begrense i størst mulig utstrekninger de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære». Å beskrive hvordan dette inngår i kommunens strategi må anses som sentralt i en alkoholpolitisk handlingsplan som også bestemmer rammebetingelsene for salg og skjenking av alkohol.

---

¹ Ot.prp nr. 7 (1996-97) om endringer i alkoholloven, jf. Innst. O. nr. 59 (1996-97)

² (Ot.prp. nr. 86 (2003-04) kap. 2.3.3

³ Prop. 141L – den 04.12.2015, om varigheten på bevillinger mv.